

M.A. (Ambedkar Thought) CBCS Pattern Semester-III
MATCB314 - Paper-IV : Research Methodology (A)

P. Pages : 3

Time : Three Hours

GUG/W/23/10478

Max. Marks : 80

- Notes : 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

1. Explain the characteristics and significance of social research. **16**
- OR**
- Explain bearing of empirical research and theory on each other.
2. Explain meaning and characteristic of hypothesis. **16**
- OR**
- Discuss the different sources of hypothesis.
3. Write notes- **16**
- a) Exploratory and diagnostic research design.
b) Objects of research design.
- OR**
- c) Steps of research design.
d) Descriptive and experimental research design.
4. Write notes- **16**
- a) Main steps of sampling.
b) Types of sampling.
- OR**
- c) Advantages of sampling.
d) Cluster sampling.
5. Write notes **any four**. **16**
- a) Concept of social research.
b) Qualities of a good hypothesis.
c) Concept of research design.
d) Disadvantages of sampling.
e) Stratified sampling.

*****

M.A. (Ambedkar Thought) CBCS Pattern Semester-III
MATCB314 - Paper-IV : Research Methodology (A)

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

- सुचना :- 1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहे.

1. सामाजिक संशोधनाची वैशिष्ट्ये आणि महत्व स्पष्ट करा. 16
किंवा
संशोधन आणि सिध्दांतात प्रयोगीक तत्वाचे स्पष्टीकरण करा.
2. गृहीतकाचे अर्थ व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 16
किंवा
गृहीतकाचे स्रोत स्पष्ट करा.
3. टिपा लिहा- 16
अ) शोधात्मक आणि निदानात्मक संशोधन आराखडा.
ब) संशोधन आराखड्याची उद्दीष्ट्ये.
किंवा
क) संशोधन आराखड्याच्या पायऱ्या.
ड) वर्णनात्मक आणि प्रायोगिक संशोधन आराखडा.
4. टिपा लिहा- 16
अ) नमुना निवडीच्या मुख्य पायऱ्या.
ब) नमुना निवडीचे प्रकार.
किंवा
क) नमुना निवडीचे फायदे.
ड) क्लस्टर सॅम्पलिंग.
5. टिपा लिहा कोणतेही चार. 16
अ) सामाजिक संशोधनाची संकल्पना.
ब) चांगल्या गृहीतकाचे गुण.
क) संशोधन आराखड्याची संकल्पना.
ड) संशोधन आराखड्याचे तोटे.
इ) स्तरीकृत नमुना.

*****

M.A. (Ambedkar Thought) CBCS Pattern Semester-III
MATCB314 - Paper-IV : Research Methodology (A)

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

- सुचनाएँ :- 1. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2. सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

1. सामाजिक अनुसंधान की विशेषताएँ और महत्व स्पष्ट करें। 16
अथवा
संशोधन आणि सिद्धांत में प्रायोगिक तत्व का स्पष्टीकरण किजिए।
2. गृहितको का अर्थ और वैशिष्ट्य स्पष्ट किजिए। 16
अथवा
गृहितको के स्रोत स्पष्ट करें।
3. टिप्पणी लिखिए। 16
अ) शोधात्मक तथा निदानात्मक अनुसंधान प्रारूप.
ब) अनुसंधान प्रारूपके उद्देश।
अथवा
क) अनुसंधान प्रारूप के कदम।
ड) वर्णनात्मक तथा प्रायोगिक अनुसंधान प्रारूप।
4. टिप्पणी लिखिए। 16
अ) नमूनाकरण के मुख्य कदम।
ब) नमूनाकरण के प्रकार।
अथवा
क) नमूनाकरण के लाभ।
ड) गुच्छ प्रतिचयन।
5. टिप्पणी लिखिए किन्हीं चार। 16
अ) सामाजिक अनुसंधानकी संकल्पना।
ब) अच्छे परिकल्पनाके गुण।
क) अनुसंधान प्रारूप की संकल्पना।
ड) अनुसंधान प्रारूप के नुकसान।
इ) स्तरिकृत नमूना।

*****

